

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 54/2019-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. januára 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného ADVOKÁTSKOU KANCELÁRIOU BEDNÁŘOVÁ & HODOŇOVÁ, Mariánske námestie 31, Žilina, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Sabína Hodoňová, PhD., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 13/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. novembra 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného ADVOKÁTSKOU KANCELÁRIOU BEDNÁŘOVÁ & HODOŇOVÁ, v mene ktorej koná

advokátka JUDr. Sabína Hodoňová, PhD., ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 13/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ vystupuje v napadnutom konaní ako navrhovateľ vo 4. rade v súdnom konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia. Všetci navrhovatelia podali 20. januára 2011 žalobu okresnému súdu a následne podali aj návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorému okresný súd vyhovel uznesením z 1. júna 2011. Proti tomuto uzneseniu sa odvolal odporca a Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 7 Co 298/2011 zo 17. januára 2012 uznesenie o nariadení predbežného opatrenia zmenil tak, že návrh na jeho vydanie zamietol. Okresný súd medzitým uznesením z 19. júla 2011 prerušil konanie až do právoplatného skončenia sporu vedeného na totožnom okresnom súde pod sp. zn. 14 C 143/2010. Po podaní odvolania navrhovateľmi krajský súd uznesením sp. zn. 7 Co 299/2011 zo 17. januára 2012 uznesenie o prerušení konania potvrdil. Navrhovatelia v 1., 2. a 3. rade (t. j. všetci navrhovatelia okrem sťažovateľa) podali proti obom uzneseniam krajského súdu dovolanie. Sťažovateľ a ostatní navrhovatelia podali 5. marca 2015 predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní, ktorú tento vyhodnotil ako nedôvodnú s poukazom na to, že dovolanie bolo spolu s kompletným spisovým materiálom odoslané Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) 12. augusta 2013. Najvyšší súd následne uznesením z 30. marca 2015 dovolanie proti uzneseniam krajského súdu sp. zn. 7 Co 298/2011 zo 17. januára 2012 a sp. zn. 7 Co 299/2011 zo 17. januára 2012 odmietol. Konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 14 C 143/2010 (t. j. konanie, pre ktoré bolo konanie sp. zn. 6 C 13/2011 prerušené) bolo právoplatne skončené 31. mája 2016.

3.1 Podľa sťažovateľa *„Nečinnosť súdu sa prejavila tak v úvode konania, kedy súd po troch mesiacoch od výzvy na zaplatenie súdneho poplatku realizoval vo vzťahu k stranám sporu iba procesné poučenie, tak v súvislosti s konaním o dovolaní navrhovateľov, kedy súd päť mesiacov nerealizoval žiadne úkony, následne vyzval navrhovateľov na*

zaplatenie súdneho poplatku a potom z neznámych dôvodov opakovane sťažovateľa vyzýval na vyjadrenie k dovolaniu a to až po siedmych mesiacoch od jeho doručenia súdu a rovnako mu doručil na vedomie vyjadrenie odporcu k podanému dovolaniu až po uplynutí ôsmich mesiacov od jeho doručenia súdu a hoci súd mohol po 17. máji 2012 odstúpiť dovolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky, učinil tak až 12. augusta 2013. Súd bol osobitne nečinný aj následne, kedy potom, čo mal v konaní ďalej konať, sťažovateľovi podaním zo dňa 5. októbra 2016 oznámil úmrtie žalovaného a hoci tento reagoval promptne, súd až 15. mája 2018 rozhodol o tom, že bude v konaní pokračovať s právnymi nástupcami žalovaného a prvé pojednávanie vo veci samej nariadil až o ďalších päť mesiacov na deň 2. október 2018.“

3.2 Sťažovateľ uvádza, že predmetné konanie prebieha na okresnom súde takmer 8 rokov bez toho, aby bolo vo veci otvorené pojednávanie. Sťažovateľ tvrdí, že okresný súd mal bez zbytočného odkladu predložiť dovolanie najvyššiemu súdu a mal bezodkladne konať po tom, čo mu v konaní nebránila žiadna prekážka. Sťažovateľ považuje konanie za neprimerane dlhé, a teda v rozpore s požiadavkou na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov a v primeranej lehote.

4. Sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 €, čo odôvodnil vyvolaním stavu právnej neistoty spôsobenej prieťahmi, ako aj tým, že ďalšie trvanie konania vyvoláva aj ďalšie úkony druhej strany sporu v súčasnosti predstavovanej piatimi žalovanými, v dôsledku čoho celkom zbytočne narastajú trovy právneho zastúpenia a zvyšujú sa tak trovy predmetného konania.

5. Sťažovateľ preto navrhuje, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby po jej prijatí rozhodol týmto nálezom:

„1. Právo [REDAKOVANÉ] podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn.: 6C/13/2011 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Čadca sa prikazuje vo veci vedenej pod sp. zn.: 6C/13/2011 konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDACTED] sa priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 10 000,- EUR, ktoré mu je Okresný súd Čadca povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Čadca je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania vo výške 325,42 EUR do 2 mesiacov od doručenia tohto nálezu k rukám jeho právneho zástupcu.“

II.

6. Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 6 C 13/2011 zistil tento priebeh napadnutého konania:

- Dňa 20. januára 2011 podali navrhovatelia (sťažovateľ bol navrhovateľom vo 4. rade) žalobu na okresnom súde.

- Dňa 26. januára 2011 okresný súd vyzval navrhovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za podanie návrhu na začatie konania.

- Dňa 17. februára 2011 adresovali navrhovatelia okresnému súdu žiadosť o opravu vyčísleného súdneho poplatku.

- Dňa 5. apríla 2011 bolo do súdneho spisu založené potvrdenie o zaplatení súdneho poplatku za návrh na začatie súdneho konania.

- Dňa 7. apríla 2011 okresný súd zaslal účastníkom konania procesné poučenia a odporcovi aj žalobu na vyjadrenie.

- Dňa 28. apríla 2011 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu k žalobe.

- Dňa 6. mája 2011 podali navrhovatelia návrh na vydanie predbežného opatrenia v predmetnej veci.

- Dňa 1. júna 2011 okresný súd predbežným opatrením uložil odporcovi povinnosť zdržať sa ťažby dreva.

- Dňa 10. júna 2011 odporca doručil okresnému súdu návrh na prerušenie konania.

- Dňa 13. júna 2011 doručil odporca okresnému súdu odvolanie proti uzneseniu z 1. júna 2011 (rozhodnutie o predbežnom opatrení, pozn.).

- Dňa 15. júna 2011 okresný súd zaslal odvolanie odporcu navrhovateľom.

- Dňa 15. júna 2011 okresný súd vydal uznesenia, ktorými vyrubil navrhovateľom súdny poplatok za vydanie predbežného opatrenia a odporcovi súdny poplatok za odvolanie proti rozhodnutiu o predbežnom opatrení.

- Dňa 19. júla 2011 okresný súd vydal uznesenie, ktorým prerušil predmetné súdne konanie do skončenia konania vedeného pod sp. zn. 14 C 143/2010.

- Dňa 3. augusta 2011 doručili navrhovatelia okresnému súdu odvolanie proti uzneseniu z 19. júla 2011 (uznesenie o prerušení konania).

- Dňa 10. augusta 2011 okresný súd zaslal odvolanie navrhovateľov na vyjadrenie odporcovi.

- Dňa 22. augusta 2011 odporca doručil okresnému súdu svoje vyjadrenie k odvolaniu navrhovateľov proti uzneseniu o prerušení konania.

- Dňa 8. septembra 2011 okresný súd predložil spisový materiál krajskému súdu.

- Dňa 17. januára 2012 krajský súd uznesením zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia a zároveň potvrdil rozhodnutie okresného súdu o prerušení konania.

- Dňa 27. marca 2012 navrhovatelia v 1. až 3. rade podali na okresnom súde dovolanie proti uzneseniam krajského súdu zo 17. januára 2012.

- Dňa 19. apríla 2012 okresný súd zaslal predmetné dovolanie protistrane (odporcovi v konaní).

- Dňa 30. apríla 2012 odporca doručil svoje vyjadrenie k dovolaniu navrhovateľov v 1. až 3. rade.

- Dňa 7. júna 2012 okresný súd predložil spis najvyššiemu súdu.

- Dňa 26. septembra 2012 najvyšší súd vrátil spis okresnému súdu na doplnenie procesných úkonov po podaní dovolania.

- Dňa 11. októbra 2012 okresný súd vyzval dovolateľov na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie.

- Dňa 25. februára 2013 dovolatelia doručili okresnému súdu vyjadrenie k vyjadreniu odporcu z 30. apríla 2012.

- Dňa 12. marca 2013 okresný súd opätovne predložil spis najvyššiemu súdu.

- Dňa 15. júla 2013 najvyšší súd opätovne vrátil spis okresnému súdu na doplnenie procesných úkonov.

- Dňa 30. júla 2013 okresný súd doplnil do spisu záznam z učtarne o zaplatení súdneho poplatku za podanie dovolania.

- Dňa 15. augusta 2013 okresný súd znova predložil spis najvyššiemu súdu.

- Dňa 14. mája 2015 najvyšší súd uznesením odmietol obe dovolania navrhovateľov v 1. až 3. rade.

- Dňa 15. júna 2016 bolo konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 14 C 143/2010 právoplatne skončené.

- Dňa 5. októbra 2016 okresný súd oznámil navrhovateľom, že odporca v predmetnom konaní zomrel.

- Dňa 19. októbra 2016 navrhovatelia podali na okresnom súde návrh na pokračovanie konania s dedičmi odporcu podľa § 63 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov.

- Dňa 15. mája 2018 okresný súd vydal uznesenie o pokračovaní v konaní s právnymi nástupcami po zomrelom odporcovi (s piatimi, pozn.) a zároveň nariadil termín pojednávania na 2. október 2018.

- Dňa 2. októbra 2018 bolo nariadené pojednávanie odročené z dôvodu procesného nedostatku; zároveň bolo do spisu pripojené osvedčenie o dedičstve navrhovateľa v 1. rade.

- Dňa 14. novembra 2018 okresný súd vyzval právneho nástupcu navrhovateľa v 1. rade, aby sa vyjadril, či vstupuje do konania.

- Dňa 20. novembra 2018 sťažovateľ doručil okresnému súdu podanie, ktorým opravil žalobný petit v časti úrokov z omeškania.

III.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

10. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

11. Sťažovateľ namieta, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 13/2011 došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12.1 Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

12.2 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

13. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98), čo umožňuje preskúmať ich namietané porušenie spoločne (napr. IV. ÚS 160/2018).

14. Ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej prerušenie konania podľa procesného predpisu predstavuje zákonnú prekážku v konaní, a preto nečinnosť všeobecného súdu z dôvodu existencie zákonnej prekážky v konaní ústavný súd neposudzuje ako zbytočné prietahy v konaní (m. m. II. ÚS 3/03, I. ÚS 65/03, I. ÚS 214/06, IV. ÚS 328/09).

15. Ústavný súd vo svojej judikatúre súvisiacej s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru opakovane konštatuje, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). Ústavný súd poukazuje na právny názor vyslovený v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd

spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, s'ťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

16.1 S'ťažovateľ vytýkal okresnému súdu, že konanie do podania s'ťažnosti ústavnému súdu trvá 8 rokov bez toho, aby sa otvorilo pojednávanie. Z chronológie postupu okresného súdu v napádanom konaní vyplýva, že predmetné konanie bolo v období medzi 19. júlom 2011 a 15. júnom 2016 prerušené, preto toto obdobie ústavný súd nemohol zahrnúť do obdobia, v ktorom bude posudzovať zbytočné priet'ahy v postupe okresného súdu (pozri bod 14). S'ťažnosť s'ťažovateľa okrem celkovej dĺžky konania smeruje výslovne aj proti chaotickému postupu okresného súdu pri predkladaní spisu najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní. Ústavný súd pripúšťa, že postup okresného súdu, keď až na tretí pokus úspešne predložil spisový materiál na rozhodnutie najvyššiemu súdu, bol neefektívny a neprofesionálny, avšak tento neadekvátny postup okresného súdu jednak nastal v období, keď bolo samotné konanie právoplatne prerušené, a taktiež v čase podania s'ťažnosti ústavnému súdu už bola otázka predloženia veci najvyššiemu súdu pre účely rozhodnutia o dovolaní dávno neaktuálna (najvyšší súd odmietol dovolania podané navrhovateľmi v 1. až 3. rade 14. mája 2015).

16.2 Pri posudzovaní postupu okresného súdu s ohľadom na zbytočné priet'ahy v konaní mohol ústavný súd hodnotiť iba obdobia od 20. januára 2011 do 19. júla 2011 a znova v období od 15. júna 2016 do podania s'ťažnosti ústavnému súdu. V prvom z uvedených období postupoval okresný súd promptne a ústavný súd v ňom neidentifikoval žiadne obdobie bezdôvodnej nečinnosti. V druhom období ústavný súd identifikoval jeden a pol ročné obdobie medzi 19. októbrom 2016 a 15. májom 2018, keď okresný súd nekonal, ale počas uvedeného časového úseku sa musel vysporiadať s objektívne komplikovanou a časovo náročnou situáciou, keď najprv zomrel pôvodný odporca v konaní a následne aj pôvodný navrhovateľ v 1. rade. Okresný súd tak musel vzhľadom na uvedenú situáciu

ustáliť rozsah účastníkov v konaní – právnych nástupcov po pôvodných účastníkoch konania, ktorí medzičasom zomreli.

17. Po preskúmaní sťažnosti a postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd síce dospel k záveru, že postup okresného súdu bol poznačený aj neodôvodnenou nečinnosťou. Vzhľadom na celkovú dĺžku tejto nečinnosti (jeden a pol roka), ako aj s poukazom na objektívne skutkovo komplikovaný stav, ktorý nastal po úmrtí viacerých pôvodných účastníkov konania, ústavný súd uzavrel, že v tomto prípade nešlo o nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označených práv. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

19. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nebráni sťažovateľovi obrátiť sa opätovne so sťažnosťou na ústavný súd, ak by v budúcnosti okresný súd v napadnutom konaní pokračoval v neodôvodnenej nečinnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2019